

Управління культури, національностей та релігій
Миколаївської обласної державної адміністрації
Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна

Образотворче мистецтво в школі

*Інформаційний список
для організаторів дитячого читання*

Випуск 10

Миколаїв
2020

Укладач Л. Г. Шевцова
Редактор О. К. Карпенко
Відповідальна за випуск Т. А. Жайворонок

Образотворче мистецтво в школі : інформ. список для організаторів дитячого читання. Вип. 10 / Миколаївська обл. б-ка для дітей ім. В. О. Лягіна ; уклад. Л. Г. Шевцова. – Миколаїв, 2020. – 8 с.

Обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна продовжує видання інформаційного списку літератури «Образотворче мистецтво в школі», який знайомить зі статтями з періодичних видань за липень – грудень 2020 року, що надійшли до нашої бібліотеки.

Матеріал розміщений за такими розділами:

1. Особливості викладання образотворчого мистецтва в школі
2. Нетрадиційні форми малювання на уроках з образотворчого мистецтва в школі
3. Гурток образотворчого мистецтва
4. Вивчаємо творчість художників

У межах кожного розділу публікації подано в алфавіті авторів або назв.

Список призначений для вчителів та керівників гуртків образотворчого мистецтва в загальноосвітніх школах.

Періодичність виходу – один раз на півріччя.

Шановні колеги, сподіваємось, що інформаційний список стане помічником у Вашій професійній діяльності.

1. Особливості викладання образотворчого мистецтва в школі

Гудименко, В. С. Образи тварин у мистецтві : інтегрований урок для учнів музично-теоретичного та художнього відділень / В. С. Гудименко, Л. П. Гурська // Мистецтво в школі : музика, образотворче мистецтво, художня культура. - 2020. - N 10. - С. 12-15 : фот.

Мета уроку: створення умов для формування художніх компетентностей учнів із використанням технологій інтегрованого навчання; підвищення рівня інформаційної культури учнів; розвиток творчих здібностей і творчого мислення, уміння аналізувати музичні твори та порівнювати їх із творами образотворчого мистецтва; морально-естетичне виховання учнів; сприяння гармонійному розвитку особистості.

Людкевич, Н. Антистрес-малювання : [майстер-клас] / Н. Людкевич // Джміль. - 2020. - N 7/8. - С. 20-21 : фот. кольор.

Нестандартні прийоми малювання розвивають креативність, учать дітей експериментувати, додають сміливості у творчості. Це й малювання, і гра, й експериментування з барвами та формами. Пропоновані способи малювання можна використати в індивідуальній та груповій роботі з дітьми в дитсадку, в школі, вдома або як один з різновидів самостійної художньої діяльності, а також на заняттях художніх гуртків та студій.

Малашенко, М. П. Розвиток творчих здібностей засобами образотворчого мистецтва / М. П. Малашенко // Мистецтво в школі : музика, образотворче мистецтво, художня культура. - 2020. - N 10. - С. 16-20 : фот.

Інтерпретування творів образотворчого мистецтва шляхом складання історій та казок є захопливою і дуже корисною справою. Автор пропонує 8 сюжетних історій у прозі та віршах, які є своєрідними коментарями до сприймання натюрмортів і фотографій. Вони допоможуть педагогові відкрити школярам загадковий світ мистецтва та надихнуть їх на створення власних коментарів.

Островська, І. О. Значення пейзажного простору та світлоповітряного середовища на уроках пленерного живопису / І. О. Островська // Мистецтво в школі : музика, образотворче мистецтво, художня культура. - 2020. - N 9. - С. 10-14.

Малювання є своєрідною формою пізнання реальності та навколишнього світу, а також чи не найцікавішим видом діяльності дітей шкільного віку. Особливо якщо вони працюють просто неба, на пленері. Пропоновані педагогом завдання дають змогу учням інакше бачити, сприймати й розуміти, адже створення пейзажу передбачає певні вміння та навички, зокрема, з визначення виду й характеру пейзажу, точки зору, пропорцій, перспективи, світлоповітряного середовища тощо.

Семенчук, А. В. Екологічні проблеми довкілля в пейзажах рідного краю : "Основи здоров'я" + "Образотворче мистецтво", 6-й клас / А. В. Семенчук, А. Б. Сохранич // Мистецтво в школі : музика, образотворче мистецтво, художня культура. - 2020. - № 8. - С. 15-20.

Навчальна мета: привернути увагу учнів до актуальної екологічної проблеми сучасності - засміченості; з'ясувати шляхи розв'язання проблеми; сформувані уявлення про тверді побутові відходи та вторинну переробку сміття; з'ясувати вплив екології на здоров'я планети та людини; ознайомити учнів із різними видами пейзажу; розширювати знання про закони повітряної перспективи; опрацювати передавання колірних відмінностей основних об'єктів пейзажу; розвивати образне мислення, спостережливість, зорову пам'ять; прищеплювати дбайливе ставлення до навколишнього середовища, емоційне та естетичне ставлення до природи, любов до Батьківщини.

Ципунова, Н. М. Завдання для узагальнення знань із початкового курсу історії образотворчого мистецтва, історії мистецтв : [дидактичні матеріали] / Н. М. Ципунова // Мистецтво в школі : музика, образотворче мистецтво, художня культура. - 2020. - № 8. - С. 30-31.

Шпилевська, О. І. "Вальс квітів" : ("Мистецтво" (образотворче мистецтво), 1-й клас) / О. І. Шпилевська // Мистецтво в школі : музика, образотворче мистецтво, художня культура. - 2020. - № 10. - С. 4-6 : фот.

Тема уроку: Музика та образотворче мистецтво. Створення художнього образу засобами живопису за музичним твором П. Чайковського "Вальс квітів"; формувати вміння й навички сприймання, інтерпретування та оцінювання мистецьких творів; розвивати образотворчі компетентності (опанування кольору, розв'язання найпростіших композиційних питань); прищеплювати любов до мистецтва, потяг до культурного самовираження.

2. Нетрадиційні форми малювання на уроках з образотворчого мистецтва в школі

Артеменко, М. Прозоре покривало увесь світ сховало : [малюємо таємничі пейзажі, оповиті пеленою пари й води: майстер-клас] / М. Артеменко // Джміль. - 2020. - № 11. - С. 18-19 : іл. кольор.

Щоб малювати загадкові пейзажі, оповиті напівпрозорою пеленою з пари і води авторка пропонує застосувати «чарівний пензлик» - техніку тампонування. Необхідно відрізати невелику смужку спонжу, зігнути навпіл і затиснути прищипкою. «Чарівний пензлик» готовий! Тепер, ніби стрибаючи по поверхні, злегка притискайте його до аркуша. Незвичайний художній інструмент залишатиме на папері пухкі сліди замість мазків. Цю техніку малювання легко опанувати в будь-якому віці. Скористайтеся творчими ідеями Марії Артеменко та зробіть картини «Туман у Карпатах», «Хмари над морем», «Сніг у лісі».

Вінтоняк, І. Малюнки на камінцях : [майстер-клас] / І. Вінтоняк // Джміль. - 2020. - № 9. - С. 14 : іл. кольор.

Авторка пропонує оживити звичайні камінці і розмалювати. Роздивитися камінчик і уявити на яких тваринок вони схожі? Яких діти хотіли б створити? Як цих тваринок краще розфарбувати? Де в них будуть оченята? Ротики? Лапки? Які фарби знадобляться для роботи?

Живопис кавою : [техніка малювання кавою: майстер-клас] // Жасмин. - 2020. - № 10. - С. 7 : фот. кольор.

Техніка малювання кавою як окремий напрям мистецтва з'явилася відносно нещодавно, у 90-х роках ХХ століття. Зараз її називають і Coffee art (арт-кава). Цей термін ввели художники Ендрю Сор і Енджел Саркела-Сор, які професійно працювали в цій техніці. З 2010 року малювання кавою набуло популярності серед непрофесійних художників. Інтерес до арт-кави не вщухає завдяки унікальності техніки. Вона поєднує в собі живопис і графіку, дає широке поле для творчості. Ефекти в кожного унікальні, залежать від способу малювання, виду кави та фантазії творця. Окрім того, жоден інший матеріал не дає такої глянцевої поверхні й аромату.

Для майстер-класу кавою знадобляться: розчинна кава, акварельний папір, м'які пензлі різних розмірів, вода, маленькі посудинки для кави або палітра з заглибинами, натуральна ганчірка для витирання пензлів, стара зубна щітка, поліетилен, свічка.

Нападій, Н. Гравіруємо! : [майстер-клас] / Н. Нападій // Джміль. - 2020. - N 9. - С. 22-23 : іл. кольор.

Автор пропонує дослідити з дітьми технологію виготовлення гравюр. Скільки треба наносити фарби? Як нанести її рівномірно? Скільки чітких відбитків можна зробити, нанісши фарби один раз? Ознайомитися з кольоровими гравюрами. Як перетворити гравюри на кольорові?

Шишлова, О. Мистецький квест "Текстури" / О. Шишлова // Джміль. - 2020. - N 10. - С. 19 : фот. кольор.

Автор запрошує взяти участь у квесті та подивитися по-новому на предмети, які оточують. Завдання квесту: за відведений час (20-30 хв) знайти якомога більше речей, які можуть залишати цікаві відбитки на фользі, та створити колекцію відбитків. Їх можна використати для створення картинки чи об'ємної поробки.

3. Гурток образотворчого мистецтва

Лаговська, О. М. Арттекстиль у дитячій художній школі / О. М. Лаговська // Мистецтво в школі : музика, образотворче мистецтво, художня культура. - 2020. - N 8. - С. 25-29.

Автором подано досвід роботи КПНЗ «Дитяча художня школа № 1 ім. К. К. Костанді», м. Одеса. Одним з дієвих засобів виховання дітей є декоративно-ужиткове мистецтво. Розглядаючи твори декоративно-ужиткового мистецтва, діти відчують естетичне задоволення від сполучення кольорів, багатства та розмаїття мотивів, у них формуються інтерес та ціннісне ставлення до народного мистецтва.

Лосєва, Ю. М. "Гравюра на картоні" як засіб розвитку творчих умінь і навичок / Ю. М. Лосєва // Мистецтво в школі : музика, образотворче мистецтво, художня культура. - 2020. - N 8. - С. 21-24.

Автором подано досвід роботи КПНЗ «Дитяча художня школа № 1 ім. К. К. Костанді», м. Одеса. Графіка як вид мистецтва має специфічну мову, основними художніми засобами якої є лінія та пляма. Розпочинаючи ознайомлення з графічними техніками, діти молодшого шкільного віку мають усвідомити на конкретних прикладах значення того, як саме накреслено лінію, як вона "звучить", яка пляма за формою, тоном і фактурою.

4. Вивчаємо творчість художників

Афанасенко, М. Мова-оберіг : бесіда за картиною Вікторії Ковальчук / М. Афанасенко // Джміль. - 2020. - N 10. - С. 10-11 : фот. кольор.

Наша країна чудова. У ній є давні міста зі славною історією та родючі лани, мальовничі гори й теплі моря, талановиті люди і багаті земні надра.

Мова і культура - наші обереги. На картині відомої української художниці-ілюстраторки Вікторії Ковальчук незвичайне літерове дерево: барвисті гілки, чудернацькі квіти найдивовижніших форм та вигадливі листочки, а поміж - літери української абетки. А росте диводерево не із землі, а з глечика.

Громова, І. М. Олена Кульчицька - український графік та живописець : ("Художня культура", 10-й клас, профільний рівень) / І. М. Громова // Мистецтво в школі : музика, образотворче мистецтво, художня культура. - 2020. - N 7. - С. 9-18

Мета заняття: ознайомлення старшокласників із творчістю Олени Кульчицької.

Зарецька, О. Картина-спогад : бесіда за картиною Віктора Зарецького "Портрет онуки" / О. Зарецька // Джміль. - 2020. - N 7/8. - С. 14-15 : фот. кольор.

Автор картини Віктор Зарецький зобразив свою онуку Оленку. Нині вона доросла жінка, теж стала художницею і часто з любов'ю згадує свого дідуся, якого вже немає серед живих. Віктор Іванович за спиною дівчинки відтворив не парк і не дитячий майданчик, де вона могла б ганяти на своєму новенькому велосипеду. Мабуть, уважному люблячому оку дідуся внутрішній світ його маленької онучки відкрився саме таким, яскравим та розмаїтим: ляльки й повітряні кульки, квіти, усміхнене сонечко, фантастичний птах...

Окремова, К. Чорно-біла розповідь : бесіда за гравюрою Івана Батечка / К. Окремова // Джміль. - 2020. - N 9. - С. 20-21 : іл. кольор.

Бесіда за гравюрою українського художника Івана Батечка. 50 років тому він змалював Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва на території історичного заповідника Софія Київська. Ознайомити з технологією виготовлення гравюр на дереві; звернути увагу на відмінність між творами живопису і гравюрами, розповісти, що технологія виготовлення гравюр дає можливість отримати багато однакових відбитків, кожен з яких вважається оригіналом; з'ясувати за

якими ознаками можна впізнати гравюру та на які деталі картини звернути увагу, коли кольорів всього два?

Орлова, Є. Г. Віртуоз живопису Карл Брюллов / Є. Г. Орлова, Т. В. Кіпушева // Мистецтво в школі : музика, образотворче мистецтво, художня культура. - 2020. - N 11. - С. 20-24

Карл Брюллов привніс у мистецтво академічного класицизму свіжість романтики, життєвість, захопленість красою дійсності, сприяючи розвитку реалізму в російському живописі. У видатного митця навчалося багато українських художників-реалістів (Іван Сошенко, Дмитро Безперчий, Тарас Шевченко та ін.).

Остапенко, Г. Мандрівник над морем туману : бесіда за водяно-крижаною картиною Каспара Давида Фрідріха / Г. Остапенко // Джміль. - 2020. - N 11. - С. 16-17 : фот. кольор.

Художник з Німеччини Каспар Давид Фрідріх один з найяскравіших представників романтизму в німецькому живописі. Картина "Мандрівник над морем туману", написана у 1818 році, - його найвідоміша робота, що символізує свободу як найбільшу цінність. Самотня фігура височіє над морем туману. Старовинний одяг подорожнього надає йому трохи казкового вигляду. Він повернутий спиною до глядача, волосся розвивається від вітру. Зазвичай художник ретельно промальовує портрет, намагаючись якнайточніше передати настрій і стан моделі. Схоже, для цієї картини важливішим є щось інше.